

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי

מתוך "דרך ישרה" מסכת עירובין

פרשת נשא דפים סה ~ עא

דרך ישרה תמצית הדף

לדף סה

*תפלה. *יין. *גוי בפנימית ובחיצונה. *בית מושכר.

- א. השמועות בתפלה 1. מי שאינו מתפלל שיכור סוגרים צרות בעדו, לל"ק גרסינן המפיק מגן וזהו לשון העברה, ולל"ב מי שאינו מפיק וזהו לשון גילוי, ופליגי האם צריך שיתעורר מעצמו או שאפשר שיעירוהו. 2. אין להתפלל כאשר אין דעתו מיושבת או רתח, שנאמר בצר אל יורה. 3. הבא מהדרך לא יתפלל ג' ימים, כדאשכחן גבי עזרא. 4. אין להתפלל בבית שיש בו ריח שמפריע לו, כגון שיכר או הרסנא.
- ב. השמועות ביין 1. ר"א בן עזריה אמר שיכול לפטור את כל העולם להו"א מן הדין ולמסקנא רק מדין תפלה, שנא' שכורת ולא מיינ. 2. המתפתה ביינו יש בו מדעת כקונו. 3. המתיישב ביינו יש בו מדעת שבעים זקנים, יין וסוד בגימטריא שבעים. 4. יין נברא לנחם אבלים ולשלם שכר לרשעים. 5. מי שאין יין נשפך בביתו כמים אינו בכלל ברכה. 6. אדם ניכר בכוסו, כיסו, כעסו, וי"א אף בשחקו.
- ג. ישראל ונכרי בחצר הפנימית וישראל בחצר החיצונה אסור, וכמאן אתי 1. להו"א כר"מ שסובר שנכרי אוסר גם על אחד, ודחי דאמרין שהפנימי מותר במקומו. 2. לא אתי כר"א בן יעקב, דכיון דליכא שני ישראלים שרו. 3. לר"ע הסובר שרגל המותרת במקומה אוסרת שלא במקומה א"צ שיהא נכרי בכדי לאסור. 4. למסקנא כראב"י ובעירבו דנחשבים תרי ובשיטת ר"ע שנאסר.
- ד. האיביעיא בישראל ונכרי בחיצונה וישראל בפנימית 1. התם הגוי מירתת להרוג משא"כ הכא ולכן לא שכיח שישראל יגור כך. 2. גם הכא שייכא מירתת לכן שכיח לדור ואסור, ולמסקנא אסור.
- ה. השכירות במקום שיש שוכר ומשכיר 1. לשכור מהמשכיר לבדו, באינו יכול לסלק את השוכר לא מהני, וביכול לסלק אגרינן מיניה. 2. בא נכרי בשבת בעו האם אפשר לשכור ממנו בשבת, אם שוכר כמערב בעינן דווקא מבעו"י, ואי הוי כמבטל רשות מהני אף בשבת. 3. להלכה, לרבי יוחנן שרי לשכור בשבת, והא דאמרין שוכר כמערב זהו לגבי פחות משו"פ ושכירו ולקטו ושאחד מערב לכולן, ושמואל אוסר.

לדף סו

*אוסרין ומערבין. *פנימית וחיצונה לאסור.

- א. דיני אוסרין ומערבין והמקרה 1. כל מקום שאוסרין ומערבין מבטלין, וזה בשתי חצירות זו לפנים מזו. 2. מערבין ואין אוסרין אין מבטלין, וזה בחצירות סמוכות ויש פתח ביניהם. 3. אוסרין ולא מערבין אין מבטלין, וזה בבא נכרי בשבת וכדברי שמואל שאוסר.
- ב. לשמואל אין ביטול רשות בחורבה וכן מחצר לחצר דתשמישה לחוד ולרבי יוחנן איכא, ובשתי חצירות זו

לפנים מזו אליבא דשמואל מתוך שאוסרין מבטלין. והדינים לרבא 1. נתנו עירובין בחיצונה ושכח אחד מן הפנימית ולא עירב אסירי, כיון שהעירוב לא אצלו ואין ביטול רשות מחצר לחצר. 2. שכח אחד מן החיצונה ולא עירב אסירי, דהפנימית עוברת ואוסרת עלייהו. 3. נתנו עירובין בפנימית ושכח אחד מן הפנימית שתיהן אסורות, כיון דהחיצונה אסרה וכרבנן שצריך לבטל רשות לכל אחד. 4. שכח אחד מהחיצונה ולא עירב, הפנימית מותרת כיון שסוגרת דלתה ומשתמשת.

לדף סז

*ביטול בשבת. *פתח לחוד. *חיוב בקרפף.

- א. האיבעיות בביטול בשבת 1. שני בתים שהקיפוס נכרים בשבת אין מבטלין, בין למ"ד אין ביטול מחצר לחצר דפשיטא שהרי לא יכלו לערב מע"ש, ואמרינן דגם למ"ד יש ביטול מחצר לחצר אין מבטלין. 2. מת נכרי בשבת, למ"ד שוכרין בשבת פשיטא דאפשר לבטל, ולמ"ד אין שוכרין מחלוקת.
- ב. מי שיש לו פתח לחוד האם אוסר על בני המבוי 1. נכרי שיש לו פתח פתוח לבקעה לא אוסר וה"ה לקרפף ואפילו שכל היום מוציא דרך המבוי, ולרבה עד בית סאתיים אוסר וטפי מב"ס לא אוסר. 2. ישראל עד בית סאתים אינו אוסר אבל טפי מב"ס אוסר.
- ג. קרפף יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה הזורק לתוכו חייב כיון שהוא רה"י אלא שמחוסר דוירין, ומקשינן מסלע בים שאם גבוה עשרה אין מטלטלין ובפחות מטלטלין ואמרינן עד בית סאתים. ומפרשינן 1. א"א לומר דקאי אסיפא, דהרי הוי מכרמלית לכרמלית ואמאי אסרינן ביותר מבית סאתים. 2. ארישא וש"מ דאף יותר מבית סאתים הוי נמי כרמלית ותיובתא. 3. ארישא, וקאמר בתוכו מטלטלין בית סאתים. 4. חכמים אמרו דשרי מתוכו לים אף ביותר מבית סאתים בכדי שלא יטעו לומר דהוא רה"י גמורה ויטלטלו בכולו.

לדף סח

*אשתפוך חמימיה. *שיתוף אצל אב"י. *חוזרין ומבטלין.

- א. המקרים בינוקא שאשתפוך חמימיה 1. אמרו לנכרי שיביא מים מבית אחר דרך מבוי שאינו מעורב, והטעם דהוי שבות שאין בה מעשה. 2. חממו ע"י נכרי אגב אימיה. 3. רבא ביטל רשות מחצר לחצר, וקסבר שאין מבטלין וחוזרין ומבטלין וטעמא משום חוכא ולא משום סילוק.
- ב. מדוע לא עשו שיתוף במבוי שגזרו בו אב"י ורבה 1. רבה לאו אורחיה דחשוב. 2. אב"י טריד בגירסא, ואחריני לא משגחי. 3. להקנות פת א"א, שמא יבקשו ממנו ויתבטל השיתוף. 4. א"א לקנות רביעית חומץ בחבית, דאין משתתפין באוצר ותלוי האם יש ברירה.
- ג. לרב חוזרין ומבטלין ולשמואל א"א, ופלוגתייהו 1. במח' ר"א ורבנן האם מבטל רשות חצירו ביטל גם את רשות ביתו, ויש שדחו דרב אתי אף כר"א כיון דהכא הוי רק סילוק, ושמואל אתי אף כרבנן מכיון דהסתלק לגמרי. 2. במח' ר"מ ור"י במבטל שהוציא בשוגג האם אסר או ששייך לבטל שוב, ודחי דהתם נחלקו האם קנסו שוגג אטו מזיד.

לדף סט

*צדוקי. *מיהו מומר.

- א. צדוקי לחכמים הוי כנכרי ולר"ג אינו כנכרי ויכול לבטל את רשותו, ומאי קאמר ר"ג 1. לר"מ הוצרכו להחזיק בחצר לפניו, וקסבר שאם נתן רשותו והוציא אוסר, אבל אם החזיקו בני המבוי לא אוסר. 2. לר"י יכול לחזור בו וקאמר מהרו לעשות צרכיכם לפני כניסת שבת, או דהוי כנכרי במומר לשבת בפרהסיא.
- ג. מי נחשב מומר 1. לר"מ בכל אחד מהאיסורין, דקסבר חשוד לדבר אחד חשוד לכל התורה. 2. לרבנן דוקא ע"ז. 3. מומר לחלל שבתות הוי מומר, אתי לענין ביטול רשות דתלוי בשמירת שבת בפרהסיא, או כמ"ד שחילול שבת חמיר ליה כמו עבודה זרה.

לדף ע

א. מי ששכח לערב מבטל לבני החצר את רשות חצירו להוציא מביתו לחצר, ושאר הבתים מותרים לחצר אף לו דהוי כאורח. ומייתי ברייתא בדיני נתינת רשות ומפרשינן מאי קמ"ל 1. אחד שלא עירב נותן רשותו למי שעירב, לאביי איירי דאיתיה וקמ"ל דא"צ לבטל רשות לכל אחד ואחד, ולרבה איירי שהיה ומת דקסבר צריך לבטל לכולם וקמ"ל דלא גזרינן זימנין דאיתיה. 2. שנים שעירבו נותנים רשותן לאחד שלא עירב, וקמ"ל שלא קנסו את זה שלא עירב. 3. שנים שלא עירבו נותנים לשנים שעירבו, לרבה אתי לגלויי ארישא שצריך למסור לכולהו, ולאביי קמ"ל דלא חיישינן לאחלופי שימסרו לשנים שלא עירבו, וקשיא. 4. שנים שעירבו מוסרין לאחד שלא עירב, קמ"ל דלא גזרינן שמא תשתכח תורת עירוב. 5. אחד שעירב אינו יכול למסור רשותו לאחד שעירב, אתי לאביי לגלויי ארישא דסגי למסור לאחד, ולרבה איירי שיש רק אחד ונשנה אגב רישא. 6. שנים שעירבו אינם מוסרים לשנים שלא עירבו, וקמ"ל אף שאחד מאלו שלא עירבו ביטל לחבריה מקודם. 7. שנים שלא עירבו אינם נותנים רשות לשנים שלא עירבו, וקמ"ל דאף שאמר קני ע"מ להקנות לא מהני.

ב. אדם שמת בשבת, לרב נחמן בנו יכול לבטל דהוי כרעיה דאבוח ולשמואל אינו יכול שלא יכל לערב מאתמול. והשמועות 1. הותר למקצת שבת שרי לכל השבת זהו בנסתם הפתח, נאסר למקצת שבת אסור בכולה זהו בבתיים שהוקפו בשבת ע"י נכרים, חוץ ממבטל רשות דשרי אבל יורש אסור, ולר"נ אימא חוץ מתורת בטול רשות. 2. אחד מבני חצר שמת בשבת והניח רשותו לאחד מן השוק אוסר, ודחי דזהו רק עד שיבטל. 3. ישראל שנמצא יחד עם גר שאין לו יורשין ומת הגר מבעו"י והחזיק הישראל משחשיכה אוסר אבל אם מת הגר משחשיכה לא אוסר כיון דלא היה לו להחזיק מבעו"י, ואמרינן דה"נ זהו רק עד שיבטל או דאתי כב"ש דסברי שאין ביטול רשות בשבת.

לדף ע"א

*ביטול רשות בשבת. *בעה"ב שותף.

א. לבית הלל יש ביטול רשות בשבת ולב"ש רק מבעו"י, ומפרשינן במאי פליגי 1. לב"ה נעשה כדן האומר כלך אצל יפות דהוי כשלוחו, וקשיא ממת נכרי בשבת דלב"ה אפשר לבטל. 2. לב"ש ביטול רשות הוי קנין לכך אסור בשבת ולב"ה הוי רק סילוק רשות.

ב. בעה"ב שהוא שותף עם שכניו, המח' מתי צריכים לערב 1. לזה ביין ולזה בשמן לר"ש א"צ לערב ולרבנן צריכים, ונחלקו בחצר שנמצאת בין שתי מבואות ולטעמיהו בשלש חצירות הפתוחות זו לזו האם השכנים צריכים לערב, או במח' ר"י בן נורי ורבנן בשמן שצף ע"ג יין ונגע טבול יום בשמן האם גם היין נפסל. 2. לזה ביין ולזה ביין ג"כ צריכים לרב לפי ר"א בן תדאי, ופלוגתייהו בלקחו חבית בשותפות האם יש ברירה, או במח' אם סומכין על שיתוף במקום עירוב. 3. לפי ר"מ מערבין בחצר וגם משתתפין במבוי כדי שלא לשכח תורת עירוב מן התינוקות ולחכמים סגי בחד, ופלוגתייהו ביין אבל בפת לכו"ע סגי חדא וי"א דפליגי בפת אבל ביין לכו"ע בעי תרתני, ופסקינן כר"מ בלשון הלכה או מנהג או נהגו.

שאלות לחזרה ושינון

ב. המח' בשתי חצירות והדינים בשכח אחד לערב (4) & דף סז

- א. האיבעיות בביטול בשבת (2)
- ב. מי שיש לו פתח בפ"ע האם אוסר על בני המבוי (2)
- ג. הקושיא מסלע שבים על דין קרפף, והתירושים (4) & דף סח

- א. המקרים בינוקא דאשתפוך חמימיה (3)
- ב. מדוע במבוי של אביי ורבה לא עשו שיתוף (4)

& דף סח

- א. השמועות בתפילה (4)
- ב. השמועות ביין (5)
- ג. ישראל ונכרי בפנימית וישראל בחיצונה אסור, כמאן (4)
- ד. האיבעיא בישראל ונכרי בחיצונה וישראל בפנימית (2)
- ה. השכירות במקום שיש שוכר ומשכיר (3) & דף סו

- א. דיני אוסרין ומערבין והמקרה (3)

- א. הברייתא בדיני נתינת רשות, ומאי קמ"ל (7)
 ב. המח' בביטול יורש של מי שמת בשבת, והשמועות (3)
 ג. דף ע"א

ג. המח' האם חוזרין ומבטלין, ובמאי פליגי (2)
 ג. דף ס"ט

- א. המח' בביטול רשות בשבת, ובמאי פליגי (2)
 ב. בעה"ב שותף, המח' מתי צריכים לערב ומ"ט (3)

א. המח' בצדוקי ומאי קאמר ר"ג (2)
 ב. מי נחשב מומר (3)
 ג. דף ע'

יצא לאור בס"ד בסדרת "דרך ישרה" מסכתות:

מנחות	בבא קמא	ברכות עם מחודדין בפ"ך.
חולין	בבא מציעא	שבת מהדורה חדשה.
בכורות עם הקדמות ומושגים	בבא בתרא א-ב	עירובין
ערכין-תמורה	סנהדרין א-ב עם "יש סדר לגמרא" ותמצית כל המוסכתא.	סוכה
כריתות-מעילה	מכות שבועות	מגילה-פורים עם מדרש, תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א
נדה	עבודה זרה הוריות עם מחודדין בפ"ך	גיטין
וכן הלאה, כסדר ה'דף היומי'	זבחים	קידושין - עם תורתך שעשועי, סימני הדף, ותוספתא

צ"ת להשיג בטלפון 03-6168653 מחיר כל חוברת על הש"ס: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.
קיצור חודים מנוקד ומסודר.
קיצור אלשין רות
קיצור אלשין אסתר
קיצור אלשין איכה
 בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבתה תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
איזוהי דון ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~32~

המערכת

